

Vedle stejného místa narození a zkušenosti ze stejného ateliéru na AVU je pro autory děl výstavy AMYGDALA – Alžbětu Josefy a Zdeňka Trse - společně i to, že jde o vícestranně nadané umělecké osobnosti. V centru jejich uměleckých aktivit nebyla vždy pouze malba, ale i práce se sklem, hudba, tanec... Některé z uvedených uměleckých činností, kterým se dříve věnovali, se do jejich malířské tvorby nadále promítají. O spojnicích v tvorbě této partnerské umělecké dvojice, ale i o specifikách jejich malířského přístupu si s nimi povídala kurátorka výstavy Barbora Klímová.

Alžběto, tvůj obraz Amygdala dal název společné výstavě. Můžeš název obrazu objasnit?
"Amygdala" je pojmenování pro mozkovou strukturu, která hraje významnou roli při vytváření a ukládání vzpomínek spojených s emocionálními prožitky. A já si do své "databáze" sáhla pro jeden takový. Během práce na tomto obraze jsem rozumovou korekci příliš zapnutou neměla. Za takové momenty jsem ráda. Jinak, z řečtiny "Amygdale" znamená „mandle“.

Amygdala, 40x35 cm, olej na plátně, 2012

Letos budeš v ateliéru malířství M. Rittsteina diplomovat. Jaké téma jsi zvolila a proč?

Stále se snažím najít adekvátní formu pro téma, kterého jsem se, myslím, dotýkala vždycky. Jsou to Schránky a Rozhraní. Schránky, ať už ve smyslu fyzického těla, nebo určitých objektů. Rozhraní, které zde chápu jako myšlenou čáru, která odděluje různé reality, různé úrovně vědomí. A schránkami vyjadřuji jednu z těchto rovin skutečností. Tu materiální. Vlastně se vyhýbám další verbální formulaci. Mám pocit, že se tím může něco ztratit, zničit. Interpretace je stejně libovolná. Smysl je pro mě právě v tom snažení o odpovídající obrazové přiblížení se té atmosféře. Tomu tvaru, který mám od počátečního puzení v mysli.

Tvé obrazy působí často tajupně. Kde sbíráš inspiraci? Jde o reálné předlohy či obrazy tvé mysli?

Ano, jde o reálné předlohy obrazů z mé mysli... To mě právě zajímá. Představuji si to tak, že něco se mi během života do toho vědomí naskládá. O něčem vím, že to tam je, o něčem ne. Pak něco někde zahlédnu - tvar, věc, situaci,... a ono to najednou "zacinká". Já se pak k tomu potřebuji vyjádřit. V tu chvíli ani třeba příliš nevím proč. Jenom je to tak silné, že to nelze ignorovat. A s odstupem času jsem to najednou schopna uvidět a někdy konečně i definovat slovy. Nicméně, bez toho skrytého, ne plně artikulovaného, bych už asi nebyla nutkána tvořit. Sama potřebuji být napínána. Kdybych to všechno věděla hned na začátku, tak mě to pravděpodobně nevzruší a nebude nutit se k tomu, a tím, vyjadřovat. Stále se ale snažím najít odpovídající formulaci.

Jak sama tvrdíš, je pro tebe důležitý kontakt a cítění země. To vysvětluje tvé obrazy zdůrazňující nohy nebo její fragmenty. Má to spojitost s tvou baletní zkušeností?

Věřím, že spojitost má leccos, takže ano. Ale vlastně ne, protože je to už dávno, co jsem se baletu věnovala. A ne natolik intenzivně, abych o tom teď v této souvislosti mohla smysluplně hovořit. Je pro mě ale důležité "být v těle", být si ho vědoma. Asi i právě proto, že když se generují ty obrazy, když se tvoří, v těle přítomna moc nejsem... Cítím pak tedy potřebu vědoměji "kotvit" ve hmotě. Takže ideálně - namalovat obraz, proběhnout se, do restaurace...

Se Zdeňkem máte stejné místo narození, společnou zkušenost z ateliéru u Z. Berana, používáte některé stejné barevné odstíny a rovněž motiv zahalení-skrytí, který vyvolává pocit tajemna a nutí diváka k domýšlení. Cítíš ve své tvorbě v nějakém směru inspiraci Zdeňkovou tvorbou?

Zdeňk dělá věci opravdu. Myslím tím - že když se něčemu věnuje, neklouže po povrchu. Naopak, ten vklad je maximální. Jak na myšlenkové, tak na technologické rovině. A na něm to jsem schopna uvidět: Ano, jinak to nemá smysl! Domnívám se, že jsem to napsala dobře... Muže je prý potřeba neustále chválit.

Zdeňku, na vysoké škole jsi začal studiem v ateliéru skla na UMPRUM a získal jsi zde ocenění. Proč jsi následně přestoupil do ateliéru malby Z. Berana na AVU?

Na UMPRUM se udála spousta změn, odešel profesor Vladimír Kopecký a atelier skla se začal věnovat spíše designu. Chtěl jsem malovat a atelier malby Z. Berana byl nejbližší mému zaměření. AVU mi byla svou atmosférou sympatičtější. Je dobré být v tom skleníku, kde se všichni snaží na to plátno něco dostat.

Beranův atelier klasických malířských technik, známý perfektní řemeslnou přípravou byl nepřehlédnutelný a možná právě proto v dnešní době ne příliš doceněn. Co říkáš tomu, že právě atelier, kde se vyučovala precizní hyperrealistická malba, byl zrušen?

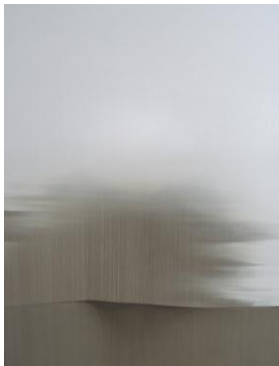
V Beranově atelieru nešlo ani tak o hyperrealistickou malbu, ale o proniknutí do pětiset leté tradice evropské malby, jejich technologií a možností. Každý by měl poznat svůj nástroj. Přestaňte učit houslisty stupnice a prstoklad. Myslím, že úroveň připravenosti studentů ze středních uměleckých škol slábne a na AVU by takový atelier, jako alternativa k ostatním, měl být.

Nezapomenutelným zážitkem pro mě byly tvé obrazy na přehlídce diplomových prací ve Veletržním paláci. Iluze byla dokonalá. Na závěr studia se tvá tvorba námětově odklonila od námětu lebek a mrtvých těl a přešla k iluzivním obrazům pracujících s drapérií zakrývající předměty. Co bylo impulsem a jaké byly reakce?

Příroda a zvířata pro mě vždy byly inspirací. Mám velkou sbírku lebek, hlavně rybích, které sám preparuji a stavím. Když jsem tyto věci maloval, vždy to bylo okolím vnímáno jako téma smrti a jako něco morbidního. O to mě ale vůbec nešlo. Začal jsem tedy tyto motivy zakrývat látkou, aby si ponechaly své tajemství. Postupně jsem touto metodou přešel k abstraktním obrazům krajin. Nejčastější reakce diváků na výstavě diplomových prací byla, jít se na obraz podívat ze strany.

Tvé obrazy jsou často monochromní v odstínu šedé. Máš nějaký důvod, proč upřednostňuješ tuto škálu?

Každá barva má moc a sílu ovlivnit naše pocity a vnímání. V malbě se snažím vyjadřovat pomocí omezených prostředků jako je světlo, stín, objem. Nechci, aby barva ovlivňovala vnímání elementů. K tomu mi nejlépe slouží odstíny šedé.

Bez názvu, 140x110, akryl a olej na plátně, 2012

S Alžbětou používáte motiv zahalení-skrytí, který vyvolává pocit tajemna a nutí diváka k domýšlení. Cítíš ve své tvorbě v nějakém směru inspiraci Alžbětinou tvorbou?

Nejsem si vědom přímé inspirace její tvorbou, ale je jasné, že když spolu trávíme hodně času a uvažujeme o podobných problémech, inspiruje mě i moje myšlení. Co mě ale určitě reálně ovlivnilo, je Alžbětina kuchyně. Mám pocit, že když se člověk dobře nají, má pak větší šanci namalovat dobrý obraz. A Alžběta je skvělá kuchařka.

Děkuji za rozhovor.